Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1933 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss ändring i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 185 i första kammaren av herrar *Nils Andersson* och *Lindström* samt nr 354 i andra kammaren av herrar *Molander* och *Englund*.

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utarbetande av förslag till sådan komplettering av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att olycksfallsersättning i regel utgår till personer, som under arbetet påtagligen ådragit sig skador genom muskelsträckningar och muskelbristningar, samt att Kungl. Maj:t måtte för nästa års riksdag framlägga förslag i berörda hänseende.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har utskottet i den ordning, § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet. De yttranden, som i anledning härav kommit utskottet tillhanda från nämnda myndigheter, äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande; och hänvisar utskottet till desamma.

Enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är i allmänhet envar arbetare under de villkor, som närmare angivas i lagen, försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet. I 6 och 7 §§ givas bestämmelser om storleken av de ersättningar, som skola utgå, därvid olika regler gälla, om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, om detsamma, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, samt om olycksfallet medfört arbetarens död.

Frågan om ersättning jämlikt olycksfallsförsäkringslagen för skador, som arbetare ådragit sig genom muskelsträckning, har tidigare varit föremål för riksdagens behandling.

Uti motion II: 288 vid *1928 års riksdag* hemställde herr Sundström, att riksdagen måtte besluta sådant tillägg till ifrågavarande lag, att arbetare, som ådragit sig muskelsträckning i ryggen, bleve tillförsäkrad ersättning enligt

lagens grunder, samt att vederbörande utskott måtte utforma den för berörda lagändring nödiga lagtexten, eller, om detta icke bifölles, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning i ärendet samt förslag till 1929 års riksdag.

I anledning av motionen begärde andra lagutskottet, till vars behandling motionen hänvisades, yttrande av försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten. Försäkringsrådet, vid vars yttrande fanns fogat utlåtande av professorn John Berg och yttrande från de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening, avstyrkte bifall till motionärens framställning, därvid försäkringsrådet anförde, bland annat:

»Beträffande av försäkringsrådet hittills tillämpad praxis vid bedömande av ersättningsanspråken i skadeärenden av ifrågavarande slag må erinras om att, så snart genom fynden vid läkarundersökningen ansetts bestyrkt, att den försäkrade under sitt arbete drabbats av skada i ryggens vävnader, därmed i regel tillräckligt stöd ansetts föreligga för fallets hänförande under olycksfallsförsäkringslagens ersättningsbestämmelser, även om säkrare utredning icke kunnat vinnas om de närmare omständigheter, under vilka skadan uppkommit. Endast för såvitt av utredningen framgått, att den påvisade skadan haft sin väsentliga orsak i förutvarande sjukliga förändringar, torde ersättning hava vägrats.

Enligt rådets erfarenhet från handläggningen av förevarande ärenden torde emellertid fynden vid läkarundersökningen ofta icke giva någon mera säker ledning för bedömande av frågan, huruvida de sjukdomssymtom, patienten företer, äro framkallade av en vid visst tillfälle ådragen skada eller betingade av inre sjukdomsorsaker. Ej sällan måste därför vid prövningen av dessa ärenden huvudvikten läggas vid frågan, huruvida under arbetet något inträffat, som kan rubriceras som olycksfall, och om förloppet därvid varit sådant, att skada bör antagas hava orsakats å den kroppsdel, till vilken de sjukliga symtomen äro lokaliserade.

Rådet har beträffande de fall, där sålunda genom läkarundersökningen icke kunnat klarläggas, huruvida åkomman har karaktären av olycksfallsskada eller ej, i allmänhet ansett åkomman böra betraktas som orsakad av olycksfall, så snart utredningen givit erforderligt stöd för antagandet, att ryggmuskulaturen vid det uppgivna olyckstillfället varit föremål för yttre våldsam påverkan eller ock på annat sätt utsatts för särskild, häftig påfrestning, överstigande vad arbetaren i sitt yrkesarbete dagligen kunnat väntas vara utsatt för.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Enligt rådets mening torde från socialförsäkringens synpunkt en rationell lösning av frågan om ersättning vid arbetsoförmåga, orsakad av s. k. muskelsträckning i ryggen och därmed likartade åkommor, stå att vinna endast i samband med införande av allmän obligatorisk sjukförsäkring. Till denna gren av socialförsäkringen torde nämligen böra hänföras de åkommor av förevarande art, vilka icke äro orsakade av olycksfall utan betingade av inre sjukdomsorsaker av olika slag.»

Riksförsäkringsanstalten, som jämväl avstyrkte bifall till motionen, yttrade bland annat:

»Gällande olycksfallsförsäkringslag lämnar som bekant ej, likasom i allmänhet ej heller utländska lagar, någon definition på begreppet olycksfall i arbete, utan har det överlämnats åt tillämpningen att härutinnan söka uppdraga gränserna.

I fråga om de i den föreliggande motionen avsedda åkommorna, s. k. muskelsträckningar i ryggen, likasom i fråga om muskelsträckningar och muskelbristningar i andra kroppsdelar, har man alltså att enligt eljest i allmänhet antagna grunder i det särskilda fallet söka avgöra, om ett visst inträtt sjukdomstillstånd föranletts av olycksfall eller av annan anledning samt, därest det förorsakats av olycksfall, huruvida olycksfallet inträffat i arbete.

För att ett olycksfall skall anses vara för handen, förutsättes såsom regel, att en plötslig yttre händelse, t. ex. en viss halkning eller förlyftning eller dylikt, verkligen *kan påvisas* hava föregått det inträdda sjukdomstillståndet såsom anledning till detta.

Understundom kan man dock av läkarundersökningen och beskaffenheten av det av läkaren diagnostiserade sjukdomstillståndet sluta sig till, att åkomman måste vara föranledd av en sådan händelse, som har olycksfallskaraktär, ehuru denna händelse icke behöver vara fullt klar och påvisbar, utan till det yttre ter sig endast såsom ett ganska vanligt led i en viss verksamhet, vari i själva verket ingått ett, låt vara mindre märkbart, plötsligt och oförutsett moment, som medfört den inträffade skadan. Så kan t. ex. under vissa förhållanden ensamt en hastig vridning i en mer ovanlig kroppsställning, en slintning eller dylikt medföra vrickning av leder eller bristningar av senor eller muskler.

I enlighet härmed måste i regel ett genom röntgenundersökning konstaterat ganska obetydligt brott eller annan läsion eller defekt i led eller skelett hos en förut fullt frisk person, sammanställd med de yttre förhållanden, varunder den framträtt, vara att anse såsom tillfredsställande bevis om, att olycksfall (i arbete) är förhanden. Detsamma är förhållandet i fråga om vissa slags sensträckningar samt i fråga om bristningar av muskler, varvid huden färgats av blodutgjutning på grund av skadan, eller bristningen kan på annat sätt säkert konstateras av läkare.

Å andra sidan förekomma fall, där den verkställda läkarundersökningen tydligt ådagalägger, att åkomman likasom tilläventyrs även de av densamma framträdda symptomen är oberoende av en förment och måhända även påvisad olyckshändelse, och att alltså fråga är om ett sjukdomstillstånd, som ej bör hänföras under olycksfallsförsäkringslagen. Så kan t. ex. vara förhållandet, om genom röntgenundersökning eller på annat sätt ådagalägges, att en ben- eller leddefekt är av äldre datum än det angivna olyckstillfället, eller om på grund av hälsotillståndet före detsamma eller omständigheterna i övrigt åkomman befinnes vara reumatism, gikt, nevralgi o. s. v. eller kan konstateras vara en följd av så småningom uppkommen överansträngning.

Särskilt i fråga om muskelåkommor finnas emellertid talrika fall, där varken genom läkarundersökningen eller på annat sätt kan klart ådagaläggas, om ett olycksfall i arbete inträffat eller icke. Här måste spörsmålet därom avgöras efter avvägande av de i varje särskilt fall lämnade uppgifterna om *dels* det yttre händelseförloppet vid det tillfälle, då de uppgivna sjukdomssymptomen framträtt, eller närmast därförut, *dels* den närmare karaktären av dessa och eventuella tidigare symptom m. fl. omständigheter, sådana de av läkaren kunnat iakttagas och angivas eller eljest inhämtas.

Erfarenheten visar, att den åkomma i ryggen, som benämnes ryggskott (lumbago) — även om den ofta betecknas och jämväl av läkare diagnostiseras såsom muskelsträckning (lumbago traumatica) — icke behöver vara en sträckning eller bristning i vanlig mening av den art, som eljest i regel uppkommer av olycksfallsliknande orsaker, utan kan denna åkomma vara att ensamt eller därjämte hänföra till så småningom skeende överansträngning i kroppsarbete samt till viss av arbetsförhållandena påverkad eller annan disposition för reumatiska och nevrasteniska inflytelser. Hos kroppsarbetande personer framträda ofta, på grund av upprepade lyftningar och dylikt, så småningom för-

ändringar i ryggradens ledgångar, å kotkropparna m. m. med tendens till med tiden inträdande ryggstelhet (spondylitis deformans). Under utvecklingen av dessa processer, som i sin tur kunna i fortsättningen predisponera till större känslighet för påverkan av vissa även mindre ansträngande rörelser, av temperaturväxlingar m. m., förekomma mer eller mindre plötsligt framträdande smärtor i ländtrakten, vartill motsvarighet ej, eller i mindre mån, finnes i fråga om andra kroppsdelar. För vederbörande läkare möter det särskilda svårigheter att diagnostisera hithörande åkommor och deras orsaker i det särskilda fallet på grund av åtskilliga med ifrågavarande musklers och ledgångars otillgängliga läge m. fl. omständigheter sammanhängande förhållanden.

Inom den sociala olycksfallsförsäkringen måste visserligen dessa sjukdomsformer tilläggas liknande betydelse som i allmänhet tillerkännes sådana sjukdomar, vilka, sedda ensamt för sig, ej äro att hänföra under denna försäkring. Härvid bör emellertid efter riksförsäkringsanstaltens förmenande även skäligen beaktas, att ett förut befintligt sjukligt tillstånd kan förvärras genom olycksfall och på grund därav under vissa betingelser medföra rätt till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Efter riksförsäkringsanstaltens förmenande möta mycket stora svårigheter att ifråga om här förevarande och liknande åkommor träffa särskilda lagbestämmelser för klarläggande ensamt vad dem angår av begreppet olycksfall i arbete och därmed utesluta dem från den fria prövning efter i allmänhet antagna grundsatser, som gällande lagstiftning förutsätter och som möjliggör anpassning efter föreliggande omständigheter. Detta så mycket mer som vid en reglering i detta syfte rörande de av motionären särskilt åsyftade muskelsträckningarna hänsyn måste tagas till övriga dylika och till andra liknande åkommor. Icke heller lär det, förutsatt att ett särskiljande av vissa muskelsträckningar från övriga läte sig i lagstiftningsväg tillfredsställande göra, böra ifrågakomma att — såsom motionären måhända avser — under olycksfallsförsäkringslagen inordna dessa, även när de icke härleda sig från olycksfall. Därigenom skulle nämligen gränserna mellan olycksfallsförsäkringen och sjukförsäkringen på denna punkt utplånas.»

Andra lagutskottet anförde i utlåtande nr 32:

»Det förslag, som innehålles i motionen, synes avse, att s. k. muskelsträckningar i ryggen skola i försäkringshänseende alltid anses såsom följder av olycksfall i arbete. Ett genomförande av förslaget skulle alltså innebära, att beträffande ifrågavarande skador icke skulle förefinnas den prövningsrätt, som i berörda hänseende eljest tillkommer vederbörande försäkringsinrättning. Ett bifall till motionen skulle därjämte föranleda, att gränserna mellan olycksfallsförsäkringen och sjukförsäkringen på denna punkt bleve utplånade.

Med anledning av motionen har på utskottets hemställan verkställts en ingående undersökning av det föreliggande spörsmålet. Denna utredning giver vid handen, att vid prövning av ersättningsanspråk beträffande sådana skador, som avses i den föreliggande motionen, försäkringsinrättningarna numera hämta ledning av den medicinska sakkunskapens anvisningar vid bedömandet av frågan, huruvida s. k. muskelsträckningar i ryggen äro att betrakta som olycksfall eller sjukdomsfall.

Utskottet har med hänsyn till här ovan anförda förhållanden icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till något av de i motionen framställda yrkandena;

och får alltså hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»

Reservation anfördes av herr Hage, som på angivna skäl ansåg, att utskottet borde hava föreslagit, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig och ingående utredning av den i motionen berörda frågan.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan avslå motionen.

Ett spörsmål, som har sammanhang med innehållet i nu förevarande motioner, berördes uti en vid *1932 års riksdag* av herr Branting väckt motion, I: 251, däri yrkades, att riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning i vissa i motionen angivna hänseenden samt om möjligt till 1933 års riksdag framlägga förslag till ändring i olycksfallsförsäkringslagen i dessa avseenden. Motionären förklarade i motionen, bland annat, att han ville fästa uppmärksamheten vid det krav på orsakssammanhang mellan å ena sidan en skada genom olycksfall i arbete samt å andra sidan sjukdom, invaliditet eller dödsfall, vilket lagen uppställer genom att för rätt till ersättning fordra, att olycksfallet »medfört» sjukdom, invaliditet eller dödsfall. Enligt motionen uppstode ofta svårigheter att avgöra, huruvida dylikt orsakssammanhang vore för handen. Motionären ifrågasatte ändringar i gällande bestämmelser i syfte att åstadkomma, att de försäkrade arbetarnas intressen måtte bliva bättre tillgodosedda.

Andra lagutskottet, som behandlade motionen, inhämtade yttranden från riksförsäkringsanstalten, försäkringsrådet, försäkringsinspektionen, medicinalstyrelsen och de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening. Till nämnda yttranden, vilka såsom bilagor fogats till utskottets över motionen avgivna utlåtande, nr 37, anhåller utskottet att få hänvisa.

Utskottet anförde i sitt nämnda utlåtande, bland annat:

»Svårigheter att fastställa, huruvida orsakssammanhang förefinnes, göra sig kännbara icke endast vid bedömandet av frågor tillhörande olycksfallsförsäkringen. Jämväl då fråga är om ersättning enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler, är det ofta svårt att avgöra, huruvida orsakssammanhang föreligger. Enligt rättspraxis torde emellertid kravet på dylikt sammanhang i skadeståndsmål icke fattas så strängt, att ersättning skulle anses böra utgå endast för sådan skada, som på bindande sätt kan bevisas vara orsakad av en ifrågakommen handling. Fastmera torde i praxis den uppfattningen göra sig gällande, att allenast viss grad av sannolikhet för orsakssammanhang erfordras. Både riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet hava i sina i ärendet avgivna yttranden framhållit, att på olycksfallsförsäkringens område icke böra uppställas strängare fordringar på klarläggande av orsakssammanhang än vad som följer av allmänna skadeståndsregler. Något krav på en strängare rättstillämpning inom försäkringsrätten än inom skadeståndsrätten har således icke ansetts följa av lagens uttryckssätt. En ändring av lagtexten, varigenom uttryckligen stadgades, att för rätt till ersättning skulle vara tillräckligt, att skälig anledning funnes att antaga, att orsakssammanhang vore för handen,

skulle knappast bliva av praktisk betydelse. De av utskottet inhämtade uppgifterna rörande praxis vid tillämpningen av olycksfallsförsäkringslagen synas utskottet icke heller innefatta tillräckliga skäl för att utskottet skulle kunna biträda motionärens yrkande i denna del.»

I utlåtandet hemställde utskottet med anledning av motionen allenast om skrivelse till Kungl. Maj:t i visst hänseende, varom nu icke är fråga.

Denna utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Utskottet har ansett lämpligt inhämta vissa statistiska uppgifter rörande fall av muskelsträckningar, vilka anmälts såsom olycksfall i arbete för att utfå ersättning. Uppgifter från riksförsäkringsanstalten, i vad angår i anstalten försäkrade arbetare hos andra arbetsgivare än staten, återfinnas beträffande åren 1926 och 1927 i bilagan B till andra lagutskottets utlåtande nr 32 år 1928 samt beträffande åren 1928—1932 i bilagan A till förevarande utlåtande. I fråga om två av de största ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagen hava de siffror inhämtats, vilka återfinnas uti de såsom bilaga C till detta utlåtande fogade tablåerna.

Utskottet. Det förslag, som förevarande motioner innehålla, synes avse, att muskelsträckningar och muskelbristningar, som inträffa under arbetet, i försäkringshänseende i regel skola anses såsom följder av olycksfall i arbete. Ett genomförande av förslaget skulle alltså innebära, att beträffande ifrågavarande skador icke skulle förefinnas samma prövningsrätt, som i berörda hänseende eljest tillkommer vederbörande försäkringsinrättning. Ett bifall till motionerna skulle därjämte föranleda, att gränserna mellan olycksfallsförsäkringen och sjukförsäkringen på denna punkt gjordes otydliga.

Enligt utskottets mening måste vid prövning av frågan, om en muskelsträckning eller muskelbristning skall betraktas såsom olycksfall eller sjukdomsfall, det avgörande bliva det resultat, vartill vederbörande läkare vid medicinsk bedömning av fallet kommer. Att giva muskelsträckningar och muskelbristningar en särställning i fråga om rätten till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen kan utskottet icke förorda. Utskottet vill emellertid framhålla, att det vore önskvärt, att fackmännen inom hithörande medicinska områden föranleddes till fortsatta ingående studier för att klarlägga förhållandet vid sådana skador, beträffande vilka fråga kan uppkomma, huruvida de förorsakats av olycksfall i olycksfallsförsäkringslagens mening eller av sjukliga förändringar i kroppen, som förefunnits redan vid skadornas tillkomst. Utskottet förmenar, att genom sådana vetenskapliga forskningar skulle kunna vinnas säkrare vägledning såväl för läkarna, då de ur olycksfallsförsäkringssynpunkt skola bedöma de sjukdomsfall, som komma under deras behandling, som ock för allmänheten, som mången gång har svårt att förstå den ståndpunkt, vartill läkarna vid sina undersökningar komma till frågan, huruvida olycksfallsskada i lagens mening föreligger i det enskilda fallet.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts finner utskottet icke skäl att tillstyrka den av motionärerna gjorda framställningen.

Utskottet hemställer fördenskull,

att förevarande motioner, I: 185 och II: 354, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 mars 1933.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Linder, von Geijer*, Sigfrid Hansson, Frändén, Sam Larsson, Öhman* och *Olof Carlsson;*

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Skövde*, *Magnusson* i Kalmar, *Hage, Johanson* i Hallagården, *Olovson* i Västerås, *Molander*, Sandberg* och *Sandström* i Nyland*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Särskilt yttrande

av herrar *Linder, Sigfrid Hansson, Olof Carlsson, Magnusson* i Kalmar, *Hage, Olovson* i Västerås och *Molander,* vilka anfört följande:

»I likhet med utskottsmajoriteten anse vi, att det vore önskvärt, att den vetenskapliga forskningen på ifrågavarande område kunde giva en säkrare vägledning för läkarna, då de ur olycksfallsförsäkringssynpunkt skola bedöma skador av det slag, varom här är fråga, d. v. s. muskelsträckningar och muskelbristningar. Enligt vår mening bör emellertid, så länge en sådan vägledning icke står till buds, lagen om försäkring för olycksfall i arbete tillämpas mera liberalt än som varit fallet under de senaste åren. Den praxis, som utbildats ifråga om bedömandet av ersättningsanspråk med anledning av muskelskador, som uppkommit genom olycksfall i arbete, synes nämligen innebära, att lagtillämpningen blivit allt mera rigorös. Därom vittnar den statistik, som återfinnes i bilagorna till utskottets utlåtande. Icke minst med hänsyn därtill, att obligatorisk sjukförsäkring saknas i vårt land, är en uppmjukning av gällande praxis nödvändig.

Under förhoppning om att den vetenskapliga forskningen snarast måtte leda till att, såsom utskottsmajoriteten uttalat, en säkrare vägledning för läkarna vid bedömandet av här berörda skador vinnes, nöja vi oss med denna opinionsyttring.»

Bilaga A.

Riksförsäkringsanstalten.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Kungl. Maj:t har den 10 februari 1933 anbefallt riksförsäkringsanstalten att avgiva och senast den 10 innevarande mars till utskottet överlämna begärt yttrande över inom riksdagen väckta motioner, nr 185 i första kammaren och nr 354 i andra kammaren, angående viss ändring i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Med anledning härav får anstalten åberopa sitt vid andra lagutskottets utlåtande 1928 nr 32 fogade utlåtande av den 25 februari samma år i anledning av då väckt motion i ämnet.

Anstalten har under tiden därefter vid bedömandet av hithörande fall tillämpat de grundsatser, som angivits i berörda utlåtande.

I sagda utlåtande hava uppgifter lämnats om under åren 1926 och 1927 såsom olycksfall i arbete anmälda prövade fall av muskelsträckningar i ländregionen (lumbago) och muskelsträckningar i annan kroppsdel. De sålunda lämnade uppgifter kompletteras här nedan med liknande uppgifter för åren 1928—1932, i vad angår i anstalten försäkrade arbetare hos andra arbetsgivare än staten. I samma mån som de anmälda fall, där åkomman icke kunnat härledas från olycksfall, alltmer ökats, har antalet av anstalten såsom olycksfall godtagna fall uttryckt i procent av hela antalet anmälda successivt minskats.

	1928	1929	1930	1931	1932
Muskelsträckning i ländregionen (Lumbago)	614	697	849	890	793
därav bifallna	380	463	478	463	418
och avslagna	234	234	371	427	375
Antal bifallna i % av hela antalet prövade	62	66	56	52	53

	1928	1929	1930	1931	1932
Muskelsträckning i annan kroppsdel	507	600	878	926	972
därav bifallna	456	524	706	666	616
och avslagna	51	76	172	260	356
Antal bifallna i % av hela antalet prövade	90	87	80	72	63

Bland det antal ärenden, som här ovan angivits såsom bifallna, äro inräknade de fall, där riksförsäkringsanstalten, efter meddelat beslut om avslag å ersättning samt däröver anförda besvär och ytterligare verkställd utredning, med ändring av sitt tidigare beslut tillerkänt ersättning.

I de ovan såsom avslagna angivna fallen har efter anförda besvär försäkringsrådet med ändring av anstaltens beslut under åren 1928—1932 tillerkänt ersättning i tillhopa 11 fall.

Hela antalet anmälda olycksfall bland i riksförsäkringsanstalten försäkrade arbetare (utom statens) utgjorde: år 1928 39,622, år 1929 52,156, år 1930 64,539, år 1931 65,652 och år 1932 64,208. Ökningen under år 1929 och närmast följande år sammanhänger med att karenstiden avskaffats från och med den 1 januari 1929.

I handläggningen av detta ärende hava förutom undertecknade deltagit byråchefen Östrand och byrådirektören Sidvall, varjämte anstalten rådfört sig

med sin överläkare professorn J. Åkerman och sina biträdande läkare professorerna A. Troell och P. Haglund.

Stockholm den 9 mars 1933.

SIGURD RIBBING.

H. v. SCHULZENHEIM.

Bilaga B.

Försäkringsrådet.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom remiss den 10 februari 1933 har Kungl. Maj:t anbefallt försäkringsrådet att till utskottet avgiva yttrande över två inom riksdagen väckta motioner, nämligen dels nr 185 i första kammaren och dels nr 354 i andra kammaren.

Med anledning härav får försäkringsrådet anföra följande:

I motionerna yrkas, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utarbetande av förslag till sådan komplettering av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att olycksfallsersättning i regel utginge till personer, som under arbetet påtagligen ådragit sig skador genom muskelsträckningar och -bristningar. I sin motivering framhålla motionärerna, att av en i motionen lämnad sammanställning av utslag, som av försäkringsrådet under åren 1924 och 1925 meddelats i mål rörande ersättning för åkommor av ifrågavarande art, framginge, att under en jämförelsevis kort tid inträffat ett stort antal muskelsträckningar och -bristningar, vilka uppenbarligen borde räknas till olycksfall i arbete. Så länge olycksfallsförsäkringslagen icke i detta avseende gåve möjlighet till olycksfallsersättning, måste den av de försäkrade anses såsom otillfredsställande.

Försäkringsrådet, som den 24 februari 1928 till utskottet avgav utlåtande över en inom riksdagens andra kammare nämnda år väckt motion nr 288 rörande ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen för åkommor av ifrågavarande art, överlämnade i sammanhang härmed en av numera avlidne professorn John Berg verkställd utredning rörande de åkommor, som pläga angivas under diagnoserna muskelsträckning, muskelbristning, lumbago, ryggskott etc. I anslutning till vad i nämnda utredning anförts vill försäkringsrådet till en början erinra om att under diagnoserna muskelsträckning och muskelbristning inrymmas sjukdomstillstånd av mångskiftande slag och betingade av skilda orsaker. Av enbart diagnosen kan således i dessa fall i regel ingen slutsats dragas vare sig om åkommans närmare natur eller om orsaken till densamma. Endast i undantagsfall torde exempelvis diagnosen muskelbristning innebära, att bristning eller annan skada å muskler blivit vid läkarundersökningen konstaterad. I allmänhet torde det förhålla sig så, att diagnoserna muskelsträckning och muskelbristning komma till användning, då de sjukliga symtomen enligt patientens uppgift framträtt under arbetet vid något tungt lyft, vid en halkning eller dylikt. Enligt rådets erfarenhet torde de försäkrade ofta hava den uppfattningen, att en åkomma, som sålunda med mer eller mindre häftiga symtom givit sig tillkänna under arbetet, måste betraktas som olycksfallsskada och sålunda vara att hänföra under olycksfallsförsäkringslagen. De förbise härvid, att nämnda lag för sin tillämpning kräver, att åkomman skall vara orsakad av *olycksfall* i arbetet och att det sålunda icke är tillräckligt, att den yppats under arbetet eller att den måhända så småningom orsakats av själva arbetet.

Av vad ovan anförts torde framgå, att vägledning är att söka hos den medicinska sakkunskapen, då till bedömande uppkommer fråga, huruvida åkomma,

som betecknats som muskelsträckning eller muskelbristning, bör anses såsom olycksfallsskada.

Beträffande de i motionen relaterade målen, som av försäkringsrådet avgjorts under åren 1924 och 1925, hava dessa bedömts med ledning av de utredningar och anvisningar, som lämnats av de medicinska sakkunnige, som då stått till rådets förfogande. I fråga om ett av de refererade målen synes innehållet i försäkringsrådets beslut vara oriktigt återgivet. Det fjärde målet i ordningen från slutet räknat, avgjort genom utslag av rådet den 12 september 1924, avser, såvitt här kunnat utrönas, det under nr 876/1924 i rådets diarium upptagna besvärsmålet. I detta mål har emellertid försäkringsrådet i sitt ovannämnda utslag förklarat, att den ifrågavarande åkomman måste anses förorsakad av olycksfall och på grund härav upphävt försäkringsinrättningens beslut.

I anslutning till de redogörelser, som de i motionen lämnade referaten innehålla beträffande händelseförloppet vid de uppgivna olyckstillfällena, må erinras om att just frågan, huru tillgått vid det tillfälle, då åkomman enligt den försäkrades mening orsakats, mången gång kan i mål av förevarande art vara föremål för tvist. Osäkra eller mot varandra stridande uppgifter härutinnan kunna hava lämnats i målet. Av handlingarna till det nyssnämnda besvärsmålet framgår exempelvis, att den uppgift om händelseförloppet vid skadans uppkomst, som återfinnes i motionärernas referat, lämnats först i besvärsskriften till försäkringsrådet. I sitt utlåtande till försäkringsrådet över besvären framhöll även försäkringsinrättningen, att enligt klagandens i besvärsskriften lämnade uppgifter den ifrågavarande åkomman skulle uppstått till följd av olycksfall. Försäkringsinrättningen hade emellertid ansett sig böra fästa större avseende vid de uppgifter klaganden lämnat, innan överklagade beslutet meddelats. På grund härav hemställde försäkringsinrättningen, att rådet ej måtte finna skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Beträffande övriga i motionen angivna mål har försäkringsrådet icke ansett sig böra ingå på någon närmare redogörelse för desamma.

Tydligt torde vara, att den praxis, som av försäkringsinrättningarna och försäkringsrådet tillämpas vid bedömandet av ersättningsärenden av nu förevarande art, måste röna inflytande av den ökade kunskap rörande ifrågavarande åkommors natur och orsakerna till densamma, som vinnes genom den fortgående medicinska forskningen på detta område. Erinras må i detta sammanhang om den betydelse den medicinska forskningen på andra områden haft för försäkringsmyndigheternas prövning av frågor rörande sambandet mellan sjukdom och olycksfall. Så torde exempelvis bråckåkommorna numera i långt mindre utsträckning än som tidigare varit fallet hänföras under olycksfallsförsäkringslagen, detta beroende på den ökade kunskap i fråga om uppkomsten och utvecklingen av dessa åkommor, som vunnits genom den medicinska forskningen.

Motionärerna synas nu åsyfta, att till olycksfallsförsäkringslagen skulle göras ett tillägg av innebörd, att under lagen skulle kunna hänföras åkommor, som diagnosticerats som muskelsträckningar eller muskelbristningar, även om åkommorna enligt den föreliggande utredningen icke kunde anses förorsakade av olycksfall. Enligt rådets mening förefinnas emellertid icke skäl att giva de sjukdomstillstånd av olika slag, som rubriceras under diagnoserna muskelsträckning eller muskelbristning, annan ställning i fråga om rätten till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen än andra sjukdomar. Även med hänsyn till de konsekvenser, som en utvidgning av olycksfallsförsäkringslagen i den av motionärerna angivna riktningen skulle kunna medföra, måste en dylik utvidgning anses olämplig.

På grund av vad sålunda anförts och under hänvisning till sitt ovannämnda yttrande den 24 februari 1928 får försäkringsrådet avstyrka bifall till motionärernas framställning.

Stockholm den 10 mars 1933.

På Kungl. Försäkringsrådets vägnar:

O. F. ENBOM.

Göte Blomqvist.

Bilaga C.

Utdrag av arbetsgivarnes ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolags olycksfallsstatistik.

År	Antal anmälningar under året	Antal muskelsträckningar per 1,000 olycksfall	Ryggmuskelsträckningar				Andra muskelsträckningar				Summa	
			Ersatta av		Icke ersatta		Ersatta av		Icke ersatta		Ersatta	Icke ersatta
			A. Ö. O.	K. F.	A. Ö. O.	K. F.	A. Ö. O.	K. F.	A. Ö. O.	K. F.		
1918.....	19,949	44	521	—	11	—	328	—	16	—	849	27
1920.....	19,639	49	600	—	5	—	355	—	6	—	955	11
1923.....	16,397	78	842	1	10	5	400	—	10	4	1,243	29
1925.....	19,221	43	87	21	308	86	220	6	78	12	334	484
1927.....	25,456	30	88	6	246	58	183	1	154	24	278	482
1930.....	35,877	20	92	5	154	37	242	17	123	38	356	352
1931.....	27,763	24	88	7	147	38	232	9	108	40	336	333
1932.....	23,277	22	71	3	136	25	175	11	65	19	260	[1] 245
Summa	**189,579**		**2,389**	**43**	**1,017**	**249**	**2,135**	**44**	**560**	**137**	**4,611**	**1,963**

[1] Härtill komma 20 st. fall ej ersatta av A. Ö. O. överklagade, men ännu ej avgjorda av Kungl. Försäkringsrådet.

Utdrag av Ömsesidiga Olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö's olycksfallsstatistik.

Å r	Antal anmälningar under året	Antal muskelsträckningar per 1,000 olycksfall	Ryggmuskelsträckningar				Andra muskelsträckningar				Summa	
			Ersatta av		Icke ersatta		Ersatta av		Icke ersatta		Ersatta	Icke ersatta
			L. & S.	K. F.	L. & S.	K. F.	L. & S.	K. F.	L. & S.	K. F.		
1918	3,477	30	71	—	2	—	33	—	—	—	104	2
1920	3,545	26	57	—	3	—	30	—	1	1	87	5
1923	5,121	65	226	—	5	5	88	—	7	4	314	21
1925	7,727	47	82	3	99	36	66	2	57	15	153	207
1927	9,003	28	29	2	112	24	43	2	34	9	76	179
1930	12,168	23	73	7	70	24	69	2	31	8	151	133
1931	10,799	23	70	2	64	20	66	3	19	13	141	116
1932	10,340	20	57	3	56	9	50	1	14	10	111	89
Summa	**62,180**		**665**	**17**	**411**	**118**	**445**	**10**	**163**	**60**	**1,137**	**752**